



PRES

Raül Romeva i Rueda

STONBERG

Z U R A

PRES

Raül Romeva i Rueda

STONBERG
EDITORIAL

COL·LECCIÓ DE POESIA STONBERG ZURA
Direcció: Jordi Cervera Nogués

© Raül Romeva i Rueda
© del pròleg: Manuel Forcano i Aparicio
© de l'epíleg: Sara Bailac Ardanuy
© de les característiques d'aquesta edició: Stonberg Editorial
Gran Via de les Corts Catalanes 636
08007 Barcelona (Catalunya)
Tel. 933 175 412
stonberg@stonbergeditorial.com
www.stonbergeditorial.com

Disseny de la coberta: Stonberg Editorial
Producció: Stonberg Editorial
© de la imatge de la coberta i prints: Ton Sant

Primera edició: abril de 2022
ISBN: 978-84-125206-5-1
DIPÒSIT LEGAL: B 6018-2022

Cap part d'aquesta publicació, inclòs el disseny de la coberta, pot ser reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, ja sigui elèctric, químic, mecànic, òptic, de gravació o de fotocòpia sense permís previ de la marca editorial.

A l'Elda i en Noah
A la Diana

SUBRISIO SALTAT

El somriure de l'acròbata

*De nit, tots els éssers de la creació gaudeixen del son
que els apaivaga, i fins i tot la desgràcia reposa.*

Abd ar-Rahman Jami, Afganistan, s. XV

Després d'una pirueta, si ha sortit bé, l'acròbata somriu. Així ho fa Raül Romeva després d'escriure aquest llibre de poemes entre reixes, en l'estretor d'una cel·la, en la tristor d'una presó, amb la llosa d'una injustícia sobre la pensa, els sentiments, el cos, però amb la llibertat d'una veu, amb l'espai ample de les paraules, amb la vastitud del missatge que ens transmet, amb l'infinit obert de les emocions que, a través dels versos, es poden compartir. El seu *Pres* és un recull sobre allò que et furten de manera injusta, i sobre allò que t'imposen a la força, brutalment: viure tancat, reclòs, mancat d'horitzó i de decisió, orfe de futur, amb llum petita. Però els mots, sovint, són les claus exactes que obren tots els enreixats i et permeten caminar o córrer per qualsevol paisatge, nedar o submergir-te per qualsevol mar, volar o planejar per qualsevol atmosfera, saltar i cabriolar per qualsevol pista i, si surt bé, caure dempeus.

Escriure la dissort és una cosa molt antiga i molts l'han precedit en aquesta tasca ingrata. Raül Romeva s'afegeix a tots aquests altres esperits que, closos en espais de repressió descriuen la llibertat somniada a través de les paraules. El *Pres* de Raül Romeva ho fa dividint els seus poemes en set parts que dibuixen la imatge i el temps de la presó on ha patit el captiveri: el silenci, la cel·la, el pati, el locutori, l'abraçada, el record, l'amnèsia. En cadascun d'aquests blocs, Romeva desplega uns versos breus, durs, colpidors, frases estretes, metàfora perfecte del minimalisme obligat d'una presó, sense luxes, sense barroquismes ni cap floritura: línies rectes, esmolades, despullades, versos que acaben i cauen, reboten i ressonen entre els murs d'un pati o entre les parets nues d'una cel·la. Tot i la claustrofòbia d'un Ícar que no pot volar, els versos miren amunt, com també ho fan els rostres de les monedes llançades al fons d'un pou, i entre l'amargor natural i la queixa consubstancial d'un text escrit a la presó, es dibuixen línies ascendents i de somni, i el poeta no perd l'esperança, troba munició en les paraules d'altri, i es referma en la idea que cal i és possible «*veure-bi clam*» encara que ell visqui «*a l'altra banda dels somnis*».

El recull s'inaugura amb el *Silenci*, presó imposada a les paraules, per bé que «*callar no és no dir res*». Tot, doncs, en la mudesa, no deixa de parlar. Els versos es diuen per dins, les paraules es trenen callades, s'escriuen sense fressa, però vesteixen una veu, un crit, un clam, un doll imparable

de missatges que fins i tot *«fa emmudir el silenci»*, tal com el recull demostra. Davant la desgràcia que viu, però, el poeta constata la dificultat d'articular un discurs, de parlar o pronunciar *«el primer son»* d'una conversa en aquestes condicions, aclaparats ell i els seus. El poeta es plany, impotent, perquè *«no queda ja cap fusta per fer un rai cap a la platja»*, però la paraula, quan surt, tot i la tremolor, sap ser precisa i puny.

A la *Cel·la*, el pres viu dins la buidor, ple de res, espai cec i sord, i si Vinyoli contemplava el mar omplint-lo de mirada, Romeva fa fructificar un estiu radiant dins la nuesa pelada de les quatre parets que l'empresonen. En la set, s'embriaga de licor i d'horitzons somniats. En el silenci, sent la veu del temps. En la foscor, descobreix llum entre els barrots. En la grisor d'unes parets és possible una Menorca. Amb les paraules, Romeva sap trobar, per a cada mà balba de fred, el seu guant.

El *Pati* de la presó té la forma del seu cor, i l'acaba definint com «poesia», ço és, l'espai més contradictori i al·legòric de la presó: l'aire lliure fals. Asphalt, duresa, espai sense cap encant, de joc amb una pilota rebentada, allà on *«ja no miren les mirades»*. Sensació de fera engabiada, zoològic de dissortats de tota mena que vagaregen el seu temps mort i sense rumb sobre el ciment. Al pati de la presó, tanmateix, el pres reflexiona, se n'adona de les múltiples visions del calidoscopi de les seves inseguretats i, per incompreensible que sembli, acaba refermant-se en les seves conviccions: *«a cada volta es fa més forta la paraula llibertat»*.

Al *Locutori* la paraula torna a ser la protagonista. Una cita introductòria del poeta *feroz* David González, que també tastà la presó, descriu la humiliació del tràmit, la posada en escena d'aquest contacte directe i personal que ha de permetre el diàleg amb el *pres*. Objectes, estris, mitjons, petits trossos de vida de l'exterior que entren a la presó, paraules i missatges que en surten. L'acumulació de silencis, d'allò callat, d'allò no dit, desborda per tot arreu. La conversa accidentada a través del vidre, a través dels malentesos de ser l'un davant de l'altre, lluny i a prop al mateix temps. Romeva veu una aroma, abraça sense mans, somriu grisament, inflama la veu per traspassar el teló de ferro «*de la falsa veritat del locutori*», potser la ferida més oberta del seu temps a la presó.

La cinquena part del llibre és *L'Abraçada*, en què Romeva imagina, recorda, desitja. La pressa, el deler, corren inútilment en l'espai petit de la cel·la, entre les parets grises de la presó. Es fa roent el desig quan no pot complir-se, i l'abraçada, la sanefa, la trenca, la pensa i les vol per als cossos, escuma entre les cames, algues per la pell, llavis «*tots són un*», per bé que pels versos corre així mateix la veu que es plany «*de no poder arribar al cim d'allò que estimo i que venero*» tal com digué al segle XIII el místic egipci Ibn al-Fàrid.

Al *Record*, el poeta dialoga amb l'ahir, amb el passat, amb la memòria i la seva contrapart, l'oblit. Els records malden per sobreviure: l'estiu, la platja, Menorca, les pells amants

esgarrapen forces d'on sigui per superar la neu i l'hivern de la presó. Foc contra gel per no oblidar, per no sucumbir, per resistir, i sentim com el poeta s'exercita al gimnàs de les paraules dient llum un cop i un altre perquè no guanyi la foscor.

El darrer bloc és *l'Amnèsia*, possiblement la part més política d'aquest recull de versos. L'Amnèsia és l'enemic a combatre, ço és, l'oblit indiferent, l'oblit que guanya, que perdona i deixa passar. El poeta, però, no hi està gens disposat i enarbora les lluites que ha fet seves i coneix: els seus versos colpegen el feixisme, la dictadura franquista, les atrocitats de la Guerra dels Balcans, la democràcia feble, la justícia injusta... El poeta sentència de manera diàfana: l'amnèsia «és la paraula que crema la veu de qui no creu en la llibertat de l'altre», i els poemes, alguns d'ells d'unes dimensions un xic més llargues que els de les altres seccions, són més narratius, més discursius. El final del llibre és rodó: tot porta a veure, escrit des de la presó, que els perills contra la llibertat són molts i cal estar a l'aguait, no badar, omplir-se de raons i conviccions per combatre abusos i evitar ser les víctimes dels amnèsics d'aquest món.

A *Pres*, Raül Romeva ha sabut sublimar en versos l'amarga experiència d'una anys a la presó. No només es tracta, per tant, d'un llibre de poemes, sinó també d'un document que demostra que la paraula salva: el poeta viu i pensa de dia, imagina i escriu una altra vida de nit perquè és quan «*la desgràcia reposa*». De la seva foscor, ens en regala

PRÒLEG

la llum. És tota una pirueta, i en llegir-lo veiem el seu somriure: *subrisio saltat*.

Manuel Forcano
Rabat, febrer 2022

1. SILENCI

*Voici que le silence a les seules paroles
Q'on puisse, près de vous, dire sans vous blesser*
Marguerite Yourcenar

*Deserts d'amics, de béns e de senyor,
en estrany lloc i en estranya contrada,
lluny de tot bé, fart d'enuig e tristor,
ma voluntat e pensa caitivada,
me trob del tot en mal poder sotmès,
no vei algú que de mé s'haja cura,
e sui guardats, enclòs, ferrats e pres,
de què.n fau grat a ma trista ventura.*
Jordi de Sant Jordi

PRES

I.

S'amaguen
rere la porta massissa
del desencís
les estàtues de racons llòbrecs.
Amplès vestits de pols
engalanen els silencis.

II.

El teu alè m'ensenya el camí.
Respir trencat que mulla
les parets d'un silenci
fosc,
sord,
i cec.
L'he escoltat.
En faig la clau.

PRES

III.

I l'endemà
les masses seguiran
l'instint mimètic
dels corrents de moda.
Dorm encara
el silenci
del somriure fal·laç.

IV.

Voldria ser Ícar
i volar en silenci,
enfrontar-me al Sol
en combat desigual,
però només se'm permet creure
en allò que bastim amb esforç.
No està madura
la poma de la certesa
i plora encara l'espelma
cera dels records.

PRES

V.

Què mireu
amb tant delit?
Responen els ulls inflats
amb gana de segles perduts.
Silenci.
No els queda ja cap llàgrima
per malgastar plorant.

VI.

Robades d'un desert
de llunes nues,
de rostres cremats i silencis oblidats,
les pedres negres es desfan en les vitrines
d'un magatzem de mirades.

PRES

VII.

Naufragis de sorra bruta,
de sang,
de ventres d'aire,
d'exèrcits de mosques cegues.
Silenci mortal.
No els queda ja cap fusta
per fer un rai cap a la platja.

VIII.

Tremolosa surt la paraula,
però precisa.
Ni ferma ni trencada
la sí·l·laba del temps.
Estic bé,
menteix.
Sempre ho fan.
Tothom ho fa.
L'evoca clara,
la mirada.
I sincera.
Verge de mots opacs
que els obliguin a callar.
Callar no és no dir res,
recorda ell.
Ella ho sap
i calla.
Callar és parlar amb els ulls,
quan no la miren,
i amb la mirada
quan no la veu.

Callar és palpar un mànec greixós,
cercant al tacte
el contacte d'un pit sota la brusa
que només pot imaginar.
El telèfon despulla els mites.
Quan penja el telèfon
s'esmuny desconcertat
en la treva del silenci.

IX.

Ragen els versos del mirall.
És temps de llangardaixos tristos
que prenen el sol
dels horaris corromputs
a l'altra banda dels somnis.
Són notes d'un castell de l'oblit,
que graten l'aire suat
i amansit,
sota la calda.
Llaguts de cançons que naveguen
cap al parany d'una falsa llibertat.
Silenci,
és l'hora del recompte.

X.

Endolcit pel pas del temps
el teu perfum travessa els murs
i fa emmudir el silenci.
No hi ha olors quan ets aquí
i els ulls pateixen si no hi veuen.
Sents la tremolor del to
quan trenquem l'instant fatídic
del primer so?
Deixa'm abraçar-te abans no fugis
transformada en gas de frustració.
Saps molt bé
que aquesta és la pitjor de les metzines.

STONBERG
EDITORIAL
